

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Міжнародний аграрний бізнес Тема 11.

Тенденції і перспективи агробізнесу у країнах, що розвиваються

Діброва А.Д. - д.е.н., професор
Герасименко Н.А. – к.е.н., доцент

Зміст

1. Масштаби і структура сільськогосподарського виробництва, продовольчої сфери
2. Формування національних АПК країн Африки.
3. Розвиток агробізнесу в країнах Близького Сходу.
4. Аграрний бізнес в Південній та Південно-Східній Азії.
5. Загальна характеристика агробізнесу в Латинській Америці.
6. Земельна реформа країн Південної Америки-досвід Бразилії.

Масштаби і структура сільськогосподарського виробництва, продовольчої сфери (I)

Окремі перспективні напрями аграрної політики країн, що розвиваються*

Країни	Індивідуальні напрями аграрної політики
Бразилія	<ul style="list-style-type: none"> - Підвищення ефективності заходів з подолання голоду та недоїдання серед малозабезпеченого населення; - Підвищення якості продовольчої продукції та її екологічності.
Чилі	<ul style="list-style-type: none"> - Створення пільгових умов придбання земельних ділянок для дрібних фермерів; - Сприяння зовнішньому інвестуванню та збільшення державних інвестицій у розвиток інфраструктури АПК.
Мексика	<ul style="list-style-type: none"> - Підвищення державного регулювання аграрного сектору економіки - Розгалуження та розвиток інфраструктури АПК; - Підвищення підтримки фермерів за рахунок заходів «зеленого» кошика угоди АоА (СОТ).
Еквадор	<ul style="list-style-type: none"> - Підвищення ефективності заходів з подолання голоду та недоїдання серед малозабезпеченого населення; - Сприяння зовнішньому інвестуванню та збільшення державних інвестицій у розвиток інфраструктури АПК.
Аргентина	<ul style="list-style-type: none"> - Створення вигідних умов кредитування виробників агропродовольчої продукції;
Марокко	<ul style="list-style-type: none"> - Підвищення ефективності заходів з подолання голоду та недоїдання серед малозабезпеченого населення; - Розповсюдження знань у сфері раціонального ведення сільського господарства серед дрібних фермерів.
ПАР	<ul style="list-style-type: none"> - Перехід від стратегії до продовольчої політики, підвищення пріоритетності продовольчого сектору; - Сприяння зовнішньому інвестуванню та збільшення державних інвестицій у розвиток інфраструктури АПК.
Малайзія	<ul style="list-style-type: none"> - Розгалуження та розвиток інфраструктури АПК; - Розповсюдження знань у сфері раціонального ведення сільського господарства серед дрібних фермерів
Таїланд	<ul style="list-style-type: none"> - Підвищення ефективності заходів з подолання голоду та недоїдання серед малозабезпеченого населення; - Перегляд механізму державної підтримки фермерських господарств.

* Країни, що розвиваються — країни, в яких дохід на душу населення невисокий порівняно з доходом у розвинутих країнах, і такі країни переобувають в процесі індустріального розвитку. Рівень життя середній, ВВП нижчий ніж у високорозвинених країн світу. До групи країн, що розвиваються (менш розвинутих, слаборозвинених), входять держави з ринковою економікою і низьким рівнем економічного розвитку. З 182 країн-членів Міжнародного валютного фонду до країн, що розвиваються, відносять 121.

Формування національних АПК країн Африки (II)

В Африці склалися три основні системи сільського господарства.

Перша – землеробська, що ґрунтується на природній родючості ґрунту. В ній зайнято третину селян, які вирощують продукцію лише для власного споживання. Більшість господарств дрібні, натуральні або напівнатуральні, техніка та агротехніка примітивні. Найпоширеніше знаряддя праці – мотика. Господарства дуже залежать від природних умов. Надмірне зволоження та повені в сезон дощів, суховії у період посухи, нашествия комах – усе це різко зменшує врожаї.

Друга система – землеробська, що використовує штучну підтримку родючості ґрунтів. Це плантаційне господарство з використанням найманої робочої сили, яке вирощує експортні культури та є основним постачальником іноземної валюти у бюджеті країн.

Третя система сільського господарства – екстенсивно-скотарська, яка переважає в країнах Східної Африки.

Формування національних АПК країн Африки (II)

В Африці, континенті, який складається з 54 держав з різними економічними та політичними системами, сільське господарство є вирішальним для економіки більшості країн. Воно забезпечує до **40% національного доходу** і займає понад дві третини економічно активного населення. Агропромисловий комплекс включає виробництво, переробку та маркетинг продукції, існують значні виклики, пов'язані з природними умовами і залежністю від традиційних методів ведення господарства.

Розвиток агробізнесу в країнах Близького Сходу (III)

Ключові аспекти, які враховуються при розвитку агробізнесу в країнах Близького Сходу:

- *Ефективне використання водних ресурсів.*
- *Впровадження сучасних технологій.*
- *Розвиток сільського туризму.*
- *Стійке виробництво та органічне сільське господарство.*
- *Фінансова підтримка та інвестиції.*
- *Виробництво сільськогосподарських продуктів для експорту.*
- *Господарсько-правові реформи.*
- *Ефективне управління ризиками.*

Розвиток агробізнесу в країнах Близького Сходу (III)

Близький Схід характеризується сумішшю традиційних і сучасних підходів у агробізнесі, що включає високий рівень доходів і великий середній клас. Регіон має високий попит на якісні та органічні продукти, а держави активно інвестують у розвиток аграрної інфраструктури. Однак агробізнес обмежений несприятливими природними умовами, зокрема посушливим кліматом і нестачею води.

Аграрний бізнес в Південній та Південно-Східній Азії (IV)

Південна і Південно-Східна Азія розташовані в тропічному, субекваторіальному і екваторіальному поясах. Тут багато тепла, вологи і родючих ґрунтів (алювіальні, червоноземи і чорноземи вулканічного походження).

До регіону **Південної Азії** входять сім країн, зокрема: Бангладеш, Бутан, Індія, Мальдіви, Непал, Пакистан та Шрі-Ланка.

Південна Азія охоплює територію 4,5 мільйона км² (10 % всієї Азії та 3 % всього суходолу світу), її населення становить 40 % населення Азії та 22 % населення планети. Це найбільш густонаселена частина світу.

У сільському господарстві, частка якого у ВВП складає 22%, працює 60% усієї робочої сили.

До **Південно-Східної Азії** відносять півострів Індокитай, Малайський архіпелаг та Філіппінські острови. У цьому регіоні 11 країн: *М'янма, В'єтнам, Лаос, Східний Тимор, Таїланд, Філіппіни, Камбоджа, Малайзія, Бруней, Індонезія, Сінгапур.*

Субтропічне і тропічне землеробство становить основу господарства країн цього регіону – найбільшого в світі з вирощування рису – головної сільськогосподарської культури. Врожаї його збирають по 2-3 рази на рік, загальний обсяг становить 126,5 млн.тонн (1/4 світового виробництва).

Загальна характеристика агробізнесу в Латинській Америці (V)

В останні роки сільське господарство порівняно швидко розвивається в Мексиці, Бразилії, Аргентині, Уругваї, Колумбії. В цих країнах виробляється близько 4/5 всієї продукції сільського господарства. При цьому Бразилія, у якій проживає 30 % населення регіону, виробляє 30 % продукції сільського господарства. Майже 50 % сільськогосподарської продукції йде на експорт. Це насамперед кава, цукор, бавовна, банани та цитрусові.

Провідна галузь сільського господарства — рослинництво. Країни Латинської Америки виробляють 21% фруктів, 19% бавовнику, 18% кукурудзи.

За виробництвом тваринницької продукції виділяються Аргентина й Уругвай (у тому числі район Пампи). У цих країнах розвинене м'ясне, молочне й м'ясо-шерсте тваринництво. Якщо за продуктивністю великої рогатої худоби лідерами є Аргентина, Чилі й Уругвай, то за поголів'ям — Бразилія. Тут її налічується понад 165 млн голів (друге місце у світі після Індії). Бразилія та Мексика мають найбільше поголів'я свиней.

Земельна реформа країн Південної Америки-досвід Бразилії (VI)

Реформи ринку сільськогосподарських земель у країнах Південної Америки проводилися в різний час і за різних умов. Але загалом спільними проблемами, з якими стикалися країни Латинської Америки перед початком реформ були:

- нерівномірний розподіл землі серед населення;
- велика концентрація сільськогосподарських земель у власності окремих осіб;
- експлуатація селян, які працювали на землі;
- економічна криза та високий рівень бідності населення.

Ринки с/г землі країн Латинської Америки *є відкритими для іноземних інвестицій*, але вони не є повністю ліберальними. У цих країнах встановлено низку обмежень щодо права власності на землі с/г призначення.

- При тому, що країни Латинської Америки відкрили ринки для іноземних інвестицій ще минулого століття, в абсолютній більшості країн все ще збереглися вимоги та обмеження щодо присутності іноземців на ринку.
- Оскільки цьому регіону притаманна багатонаціональність та значна густота населення, у деяких країнах присутні обмеження щодо власності на землю для окремих націй (Аргентина).
- Більшість країн забороняє іноземцям власність на землю на прикордонних територіях (Аргентина, Гватемала, Гондурас, Нікарагуа). Так, у 2011 році Аргентина ввела закон «Про режим національної безпеки щодо власності, вступу у володіння та використання земель с/г призначення», що значно обмежує права іноземців на купівлю паїв.
- У деяких країнах встановлено обмеження максимальної площі ділянки у власності (Мексика, Аргентина, Сальвадор). Регулювання цін на ринках країн Північної Америки повністю відсутнє. Податкові ставки на транзакції передачі прав власності на землю в основному є невисокими та не обтяжують процес купівлі-продажу землі.